

התופעה והיקפה בארץ ובעולם

התפלגות הדיווחים הארצית לשנת 2008 בקרב כלל הילדים

שיעור לאלף ילדים (גילאי 0-17)	מספר	
15.8	34,410	הקטינים החדשים שהופנו לפקיד סעד
5.5	12,002 (34.9%)	אלימות פיזית
2.7	5,937 (17.3%)	אלימות מינית
7.1	15,523 (45.1%)	הזנחה
3.3	7,276	הדיווחים שהוגשו למשטרה
0.6	1,386	הקטינים שבעניינם הוגשה בקשה לוועדת הפטור מדיווח למשטרה
7.6	16,668	הקטינים שטופלו לאור החוק
0.3	625	צווי חירום
0.9	1,952	פניות להחלטת ביניים לבית המשפט

מיהו המתעלל בילדים?

**זיקת הפוגע בילדים שהגיע לטיפול פקידי סעד לחוק נוער בישראל
בשנת 2005:**

- 33.7% - שני ההורים
- 24.3% - האם
- 21.6% - האב
- 3.8% - אח או אחות
- 3.4% - קרוב משפחה
- 4% - חבר/מכר
- 9.2% - זר/אחר

נתונים מארה"ב על הגורם הפוגע בילדים

National Child Abuse and Neglect Data System (NCANDS), Child Maltreatment 2004, U.S. Department of Health and Human Services, 2006

- כ-79% מהפגיעות בילדים נגרמות בידי אחד ההורים: 58% - אמהות ו-42% - אבות. גיל הנשים הפוגעות צעיר מגיל הגברים הפוגעים. עיקר הפגיעות של ההורים הם מסוג הזנחה.
- יתר הפגיעות נגרמות בידי אדם אחר: 7% - קרובים אחרים, 4% - בני זוג של ההורים, 9% - גורמים אחרים. עיקר הפגיעות של שכנים או חברים הן מסוג התעללות מינית.

מיהו המתעלל בעברות מין?

- בכ-67% מהמקרים המתעלל הוא בן משפחה, חבר או מכר המנצל את אמון הילד כלפיו.
- בשנת 2005 - 1,835 ילדים נפגעי עברות מין נחקרו בידי חוקר ילדים וחשפו בחקירה את דבר הפגיעה (מתוך "ילדים בישראל - שנתון סטטיסטי 2006"):
 - הורה או קרוב משפחה אחר: 20.2%
 - חבר/מכר/שכן: 46.6%
 - זר: 33.2%

מחקרים המדווחים על אלימות כלפי ילדים ובוגרים עם מוגבלות

- ילדים עם נכויות מצויים בסיכון גבוה יותר בהשוואה לילדים ללא נכויות:

- פי 1.8 לחוות הזנחה, פי 2.2 לחוות ניצול מיני, פי 1.6 לחוות התעללות פיזית (Sullivan & Knutson, 1998)

- פי ארבעה עד פי עשרה יותר מאשר כלפי אנשים ללא נכויות (בריון, 2002)

- אחוז נפגעי האלימות בקרב אנשים עם נכויות באירופה ובארה"ב נע בין 40% ל-83% (Powers Et. Al., 2002)

- ההנחה היא שתופעת ההתעללות במבוגרים בעלי מוגבלות דומה בחומרתה לפחות להתעללות בצעירים בעלי מוגבלות, ואולי אף חמורה יותר (Sobsey, 1994).

מחקרים מעידים:

- ילדים עם נכויות נתונים בסיכון גבוה לחוות התעללות והזנחה - יותר מילדים ללא נכויות.
- רמות הסיכון שלהם לא רק גבוהות יותר, אלא גם נמשכות לאורך זמן רב יותר.
- הם נפגעים ביותר מסוג אחד של פגיעה (מינית, פיזית, רגשית והזנחה).

היחס לפגיעות של אנשים עם מוגבלות (בריין, 2002)

- אנשים עם נכויות קרבנות אלימות סובלים מפשיעה חוזרת כנגדם.
- פשעים המבוצעים כנגדם אינם מדווחים.
- כשהם מדווחים, במקרים רבים המשטרה, מערכת התביעה והשופטים אינם ממהרים להסתמך על עדותו של אדם עם מוגבלות, ובכך, הופכים את הנכים למטרה נוחה לפושעים.
- עוד נמצא כי היקף הדיווח על פשעים אלו והיקף העמדתם לדין של העבריינים נמוכים הרבה יותר מההיקפים המקבילים בקרב אנשים ללא נכויות.

מאפייני הפוגעים באנשים עם מוגבלות אין פרופיל אחד לפוגע

- ידוע מעט על זהות הפוגעים
- הם בטווח גיל רחב
- פי שלושה יותר גברים
- זרים – 8%, מספקי שירותים מדי פעם – 10%, בני משפחה – 17%, מטפלים קבועים – 28%, אנשים מוגבלים אחרים (בעיקר בתחום המיני) – 7%, אנשי הסעה – 5%, משפחות אומנה – 4%
- בעלי צורך בשליטה
- נחשפו לפגיעה - קרבנות או עדים לפגיעה
- בעלי עמדות משפילות כלפי אנשים עם מוגבלות
- בעלי התנהגות אימפולסיבית

ההתייחסות לתופעה בישראל

- הנתונים על אודות היקף הזיהוי והדיווח של התופעה בארץ נמוכים יחסית לנתונים מהעולם המצביעים על שיעורים גבוהים של אנשים עם מוגבלות שנפגעים.
- על אף היקף התופעה, ההתייחסות הציבורית, הטיפולית והמחקרית בארץ לנושא מועטה.

בארץ אין מידע שיטתי על היקף תופעת הסיכון בקרב ילדים עם נכויות הנתונים שיובאו להלן - חלקיים

נתונים (בעיקר לגבי בעלי פיגור שכלי)

- נתונים אלה מרוכזים בידי פקידי הסעד.
- מאז החלת חוק החקירה וההעדה נבנה מסד נתונים על היקף האנשים הנחקרים (הכלולים בחוק בלבד).
- פיצול השירותים בידי המשרדים והאגפים השונים מקשה על יצירתו ובנייתו של מסד משותף.
- מהנתונים הבאים ניתן לראות גם את חוסר האחידות בין הנתונים השונים הנאספים בכל אגף או משרד.

דיווחים למשטרה בגין חשד לניצול מיני ו/או אלימות פיזית כלפי קטינים ובוגרים עם פיגור שכלי בקהילה (גב' לאה מאיר, פק"ס ראשית בשירות לטיפול באדם עם פיגור שכלי)

שנת 2008

מחוז	ניצול מיני		אלימות פיזית		סה"כ
	קטינים	בוגרים	קטינים	בוגרים	
צפון	5	16	13	18	52
מרכז	14	7	16	15	52
ירושלים	2	9	3	5	19
דרום	2	7	1	2	12
סה"כ	23	39	33	40	135

המשך - (נכון לאוקטובר, 2009)

שנת 2009

מחוז	ניצול מיני		אלימות פיזית		סה"כ
	קטינים	בוגרים	קטינים	בוגרים	
צפון	10	8	4	14	36
מרכז	7	4	3	11	25
ירושלים	3	4	3	3	13
דרום		2	2	1	5
סה"כ	20	18	12	29	79

הפניות לוועדות פטור

- בשנת 2008 – 16 בקשות לפטור מדיווח למשטרה.
- בשנת 2009 - 27 בקשות לפטור מדיווח למשטרה.

פניות למשטרה במעונות פנימייה של אנשים עם פיגור שכלי

(ד"ר אמיר שוורץ – האגף לטיפול באדם עם פיגור שכלי, משרד הרווחה)

שנות 2005-2009

■ סה"כ: 167 הפניות למשטרה

סוג הפגיעה	מילולי	פיזי	מיני	
	7	112	48	
החשוד	איש צוות	גורם אחר	משפחה	דייר אחר
	60	39	27	34
התייחסות לפנייה	בקשה לחקור	המלצה לסגירת תיק	פתיחת תיק	סגירת תיק
	75	40	26	11

חקירות מיוחדות (מתוך דיון בוועדת חוקה - דצמבר, 2009)

הוכן בידי הנהלת שירות המבחן לנוער, גב' רונית צור אחראית חקירות ילדים וחקירות מיוחדות, משרד הרווחה

אבחנה	2008	2009 (עד ספטמבר)	סה"כ
אוטיזם	23	24	47
אוכלוסיית שיקום	69	40	109
אספרגר	10	3	13
חינוך מיוחד	42	26	68
פיגור בינוני	71	54	125
פיגור קל	186	109	295
פיגור קשה	2	7	9
אחר	5	4	9
סה"כ	408	267	675

תזכורת לגבי היקף אנשים מוגבלות

הנתונים מובאים מתוך סקר נציבות השוויון, אנשים עם מוגבלות בישראל

הנתונים נכונים לשנת 2007	חיים בישראל יותר ממיליון וחצי אנשים עם מוגבלות
התפלגות	314,000 ילדים (מתוכם 193,000 זקוקים לטיפול קבוע) 721,000 בגילי עבודה 457,000 בגילי זיקנה
מתוך 193,000 המוגדרים כילדים עם מוגבלות חמורה:	
לקויות למידה ובעיות התנהגות	52.5% - 96,100
מגבלה שכלית	5.6% - 10,300
מגבלות חושיות	10.7% - 19,600
מגבלה פיזית	14.3% - 26,200
מחלה	16.9% - 30,900

לסיכום,

- כ-700 נחקרים בשנה מתוך כ-1,500,000 אנשים עם מוגבלות בישראל.
- בקרב ילדים ללא מוגבלות מדובר על כ-16 נפגעים לכל 1,000 ילדים, הרי שלפי נתון זה היו אמורים להיות כ-24,000 אנשים (ילדים ובוגרים עם מוגבלות)
- וכך, אם נכפול ב-4 (שעל-פי המחקרים זוהי הערכה נמוכה יחסית וסבירה) נקבל בחשבון פשוט - 64 אנשים נפגעים לכל אלף אנשים עם מוגבלות באוכלוסייה.
- ובהתייחס להיקף האוכלוסייה עם מגבלה, נקבל ערך של 96,000 אנשים עם מגבלה נפגעי אלימות.
- היכן הם????????????????

**לאורך השנים האחרונות אנו רואים עלייה במספר
הדיווחים משנה לשנה ביישובים ובמסגרות שנעשו בהן
פעולות מכוונות להסברה ולהעלאת המודעות בנושא.**

**ככל שנפעל, נכשיר אנשים ונגביר את המודעות לנושא,
נראה שהיקף המאותרים והמדווחים גדל.**

